

Redovisning av undersökning av fritidsgårdsbesökarens synpunkter på fritidsgårdarna

Sammanfattning

Under våren 2015 har Nacka kommun frågat ungdomar som besöker kommunens fritidsgårdar vad de anser om fritidsgårdarna. Detta har gjorts som en enkätundersökning under två veckor där alla som besökt en fritidsgård har haft möjlighet att delta.

Undersökningen genomfördes i samarbete med fem andra kommuner inom ramen för samarbetet Nackanätverket. Nackanätverket är ett samarbete mellan sju kommuner kring främst öppen fritidsverksamhet för ungdomar. Totalt har närmare 1 441 ungdomar på 34 olika fritidsgårdar besvarat enkäten. En gemensam rapport för hela nätverket kommer att publiceras under hösten 2015.

Avsikten är att Nackanätverket ska genomföra en gemensam enkät vart annat år, för att gemensamt följa upp verksamheten och få ett större underlag för att arbeta med kvalitet och utveckling på olika nivåer. Nästa tillfälle blir under våren 2017. Därmed kommer det finnas möjlighet att inte enbart göra jämförelser mellan kommunerna utan även över tid.

Syftet med undersökningen har varit dels att följa upp i vilken omfattning fritidsnämndens mål uppnås, dels att identifiera vad som kan behöva förbättras och utvecklas.

Fritidsnämnden har beslutat om riktlinjer med en beskrivning av uppdraget, där nämnden även satt upp ett antal mål för verksamheten. Fritidsgårdarna ska välkomna alla ungdomar och det ska vara enkelt att besöka verksamheten. Man behöver inte tillhöra en viss förening eller ideologi för att gå på fritidsgård. Man ska kunna komma till en fritidsgård när man själv vill och delta i de aktiviteter man själv önskar. Det ska finnas ett brett och varierat utbud av aktiviteter och program. Det ska inte finnas några krav på regelbunden närvaro, prestationer eller konsumtion. Verksamheten är frivillig, öppen och de som besöker den ska känna sig trygga när de besöker en fritidsgård.

Denna undersökning visar vad de som redan är aktiva besökare på fritidsgårdarna anser om den fritidsgård som de valt att vistas på. Undersökningen svarar alltså inte på vad ungdomar som inte besöker fritidsgårdarna anser om fritidsgårdarna, eller vad som kan behövas för att nå och intressera ytterligare ungdomar som inte besöker fritidsgårdarna idag, men som kan ha behov av en öppen fritidsverksamhet och en mötesplats. För att få kunskap om det behöver andra undersökningar genomföras. Denna undersökning svarar inte heller på vilka

behov av fritidsgårdar det finns bland grupper som inte redan är besökare. Undersökningen svarar alltså enbart på hur pass nöjda de som deltar är med verksamheten

Resultatet av undersökningen visar att de mål som fritidsnämnden fastställt för fritidsgårdarna i stort sett uppnås. Överlag är de ungdomar som besöker fritidsgårdar i Nacka nöjda med verksamheten. Ändå kan det finnas anledning att identifiera vad som kan förbättras och framför allt identifiera vad besökarna anser vara viktigt för att de även fortsättningsvis ska uppleva att fritidsgårdarna är attraktiva mötesplatser.. Ungdomarna ser sina fritidsgårdar som angelägna mötesplatser där framför allt att få vara med kompisar i en trygg och attraktiv miljö, tillgång till mysiga och trivsamma lokaler och möjligheten till att delta i olika aktiviteter utan att behöva anmäla sig i förväg eller delta regelbundet är centralt. Nacka har ett resultat som är likvärdigt med övriga kommuner i nätverket.

Det området som Nackas fritidsgårdsbesökare ger sämst betyg är fritidsgårdarnas arbete med ungdomarnas möjligheter till delaktighet och inflytande

Bakgrund

Fritidsnämnden är en finansieringsnämnd. Detta innebär att nämnden ska följa upp att verksamheten bedrivs utifrån nämndens mål och beslut. Besökarenkäten på fritidsgårdarna är en del av denna uppföljning. I denna undersökning följer vi upp vad de ungdomar som besöker fritidsgårdar anser om dessa verksamheter.

Undersökningen har genomförts tillsammans med sex andra kommuner inom ramen för samarbetet Nackanätverket.

Liknande undersökningar har genomförts 2006, 2009, 2011 och 2013. Avsikten är att genomföra denna undersökning vartannat år. När man jämför resultatet av denna undersökning över tid kan man se vissa trender.

Undersökningen syftar till att visa om fritidsgårdsverksamheten uppnår de mål som anges i fritidsnämndens mål och budget, fritidsnämndens beslutade riktlinjer för fritidsgårdsverksamhet och det som anges i fritidsnämndens beslut om väsentliga områden. Samtidigt får nämnden en fördjupad kunskap om vad som motiverar ungdomar att besöka fritidsgårdar och delta i de aktiviteter som erbjuds. Undersökningen bidrar med information och underlag till strategisk planering som syftar till att utveckla verksamheten. Med hjälp av resultatet kan förbättringsområden identifieras, som kan ligga till grund för handlingsplaner.

Det är viktigt att notera att denna undersökning endast är en del av nämndens uppföljning av fritidsgårdarna. Andra delar är mätningen av besöksfrekvenser och andra nyckeltal, verksamhetsbesök ute på respektive fritidsgård, uppföljningsdialoger mellan verksamhetsutförare och fritidsnämndens tjänstemän samt verksamhetsutförarnas skriftliga tertialvisa verksamhetsredovisningar.

Fritidsnämndens mål med fritidsgårdarna

Fritidsnämnden har den 25 januari 2012 fastställt mål och uppdrag samt verksamhetsvolym för fritidsgårdsverksamhet. För fritidsgårdsverksamheten finns även en uppföljningsplan som är fastställd 20 mars 2012.

Nationella studier visar att fritiden har en stor betydelse för ungdomar. Det som begränsar en från att göra det man vill kan till exempel vara utbud saknas, rädsla för att bli dåligt bemött, att inga kompisar deltar, brist på ekonomiska resurser eller någon form av funktionsnedsättning.

Det traditionella föreningslivet når en allt mindre andel ungdomar i åldern 13 – 18 år. Samma gäller för att vara med i musik- och kulturskola. Forskare menar att det finns tydliga tecken på att de som börjar tidigt med en fritidsaktivitet också slutar tidigt på grund av att de tröttnar. Ungdomar uttrycker också en önskan om högre frihetsgrad och flexibilitet i sina fritidsaktiviteter. Ytterligare en förklaring till ett minskat intresse för föreningsverksamhet eller musik- och kulturskola, som forskare framför, är ett allt större kommersiellt fritidsutbud där det inte finns krav på ett aktivt medlemskap, med aktiviteter på angivna tider, tydliga krav på deltagande, regelbunden närvaro och som i regel innebär en avgift för en längre period. Fritidsgårdar brukar i viss mån kunna tilltala ungdomar som lämnar föreningslivet som vill fortsätta med sina aktiviteter men i en annan form och möta deras behov.

I områden med familjer med små eller ganska små ekonomiska resurser är det också vanligare att man inte deltar i traditionella föreningar eller går på musik- och kulturskola. I dessa områden är det vanligare att man efterfrågar aktiviteter med större möjligheter att få komma och gå hur man vill, verksamhet som är mindre styrd och förplanerad som sällan är avgiftsbelagd. Även denna grupp av ungdomar brukar tilltala av fritidsgårdsverksamhet. Unga nyanlända är också en grupp som oftare tilltala av spontanidrott, fritidsgårdar och parklekar.

Samtidigt visar forskningen att många ungdomar inte känner till utbudet av fritidsaktiviteter på till exempel på fritidsgårdar, men också att utbudet i viss mån inte alltid stämmer överens med vad de grupper som efterfrågar en öppen verksamhet efterfrågar. Här finns det också utmaningar för dem som utför uppdragen att anordna fritidsgårdsverksamhet.

I riktlinjerna för fritidsgårdsverksamheten i Nacka anges följande mål;

Tabell 1. Mål för fritidsgårdsverksamhet i Nacka kommun, fritidsnämnden 2012

Mål	Önskvärda nyckeltal
Andel av besökare som anser att fritidsgården är tillgänglig	80 %
Andel av besökare som anser att de får ett bra bemötande av fritidsledarna på fritidsgården	80 %
Andel av besökare som anser att fritidsledarna på fritidsgården har den kompetens som behövs	80 %
Andel av besökare som anser att de har möjlighet att vara delaktiga i genomförandet av verksamheten och kunna påverka innehållet i verksamheten på fritidsgården	80 %
Andel av besökare som anser att det finns ett varierat utbud av aktiviteter på fritidsgården	80 %
Andel av besökare som anser att flickor och pojkar har lika möjligheter på fritidsgården	80 %
Andel av besökare som anser att de känner sig trygga på och i anslutning till fritidsgården	80 %
Andel av besökare som anser att fritidsgården är en välskött och en attraktiv fritidsgård	80 %
Fritidsgården ska ett önskvärt antal besökare och vara efterfrågad av ungdomar i närområdet	15 % av Målgrupp
Verksamheten ska ha både flickor och pojkar som besökare och deltagare i aktiviteter och program	>40 %

Måluppfyllelse i sammanfattning

Svaren är en sammanvägning av flera frågor där medelvärden anges, där betyget 5 är högst och betyget 1 är lägst. 80 procent positiva motsvarar ett betyg om ca 4,2 eller högre och markeras med grönt. Betyget 3,5 till 4,1 motsvarar ca 51 – 79 procent positiva och markeras med gult. Betyg på 3,4 innebär mindre än 50 procent positiva och markeras med rött.

Resultatet skiljer sig mellan de olika fritidsgårdarna. Resultatet kommer att diskuteras under hösten för att identifiera såväl vad som behöver utvecklas som vad som är viktiga faktorer som måste säkerställas och förstärkas. Nackas fritidsgårdars gemensamma resultat är på en likvärdig nivå med de övriga deltagande kommunernas resultat.

Tabell 2. Måluppfyllelse i sammanfattning

Mål	Nacka	Nätverk	Älta	Hdal	2:an Forum	Björknäs	Folkan Orminge	Fisksätra	Saltsjöbaden
fritidsgården är tillgänglig	4,35	4,32	3,98	3,99	4,69	4,64	4,12	4,33	4,44
personalens kompetens och bra bemötande	4,45	4,46	4,08	3,95	4,71	4,73	4,29	4,47	4,59
delaktighet och påverka	4,1	3,98	3,82	3,69	4,33	4,5	3,81	3,95	4,32
varierat utbud	4,22	4,17	3,85	3,93	4,63	4,5	3,89	4,24	4,31
flickor och pojkar lika möjligheter	4,59	4,62	4,43	3,93	4,89	4,92	4,55	4,53	4,54

Känsla av trygghet	4,57	4,6	4,09	4,44	4,79	4,76	4,43	4,58	4,67
välskött och attraktiv fritidsgård	4,18	4,06	3,68	3,96	4,49	4,46	4,04	4,27	4,14

Undersökningen svarar endast på mål om hur besökarna värderar verksamheten.

Uppföljning av antalet besökare görs årligen och redovisades för nämnden 12 mars 2015.

Genomförande

Under tiden 4 mars till 4 april 2015 fick alla ungdomar från 13 år och äldre som besökte en fritidsgård i kommunen erbjudande om att fylla i en digital enkät. Personalen på respektive fritidsgård har gjort en bedömning av att svarsgruppen motsvarar ett representativt urval av besökare för respektive fritidsgård. Alla svar har lämnats in anonymt. Enkäten innehöll såväl frågor med fasta svarsalternativ som några frågor med möjlighet till öppna svar. Personal på respektive fritidsgård noterade namn på dem som svarat, så att varje ungdom enbart svarat vid ett tillfälle.

Totalt antal besökande individer per fritidsgård och jämförelse med tidigare redovisning av antalet besökare kan också ses som en indikator på hur många ungdomar som använder fritidsgårdarna.

Tabell 3. Antal svarande per fritidsgård

	Antal svar	Ej svar	Totalt antal besökande mars 2015	Svarsfrekvens	Antal individer Okt 2013	Antal individer Okt 2014
2:ans fritidsgård, Forum	68	35	103	66 %	149	72
Björknäs fritidsgård	39	uppgift saknas			65	58
Fisksätra fritidsgård	53	49	102	61 %	98	55
Folkans fritidsgård	81	30	111	73 %	122	124
Henriksdals fritidsgård	27	4	31	87 %	34	27
Saltsjöbadens fritidsgård	83	uppgift saknas			80	38
Älta fritidsgård	36	26	62	58 %	129	65

Bild 1. Kvalitetshjul för fritidsgårdsverksamheten 2015 - 2016, Nackanätverket 2015

Resultat

Fritidsgårdarna ska vara öppna mötesplatser med utrymme för umgänge och möjligheter till att utöva aktiviteter utan krav på regelbundet deltagande eller prestationer. Verksamheten ska bidra till besökarnas välbefinnande och utveckling. Undersökningen visar att det främsta motivet för ungdomarna att besöka fritidsgårdarna är att man träffar sina kompisar där. En hög andel anger också att det är på fritidsgården för att det är kul att vara där. Fler än hälften uppskattar att fritidsgårdarna är en arena där det är accepterat och möjligt att bara vara, hänga och att man inte behöver göra något särskilt om man inte vill.

43 procent av dem som deltog i undersökningen var i åldern 13 och 14 år, övriga var äldre. Även om andra studier visar att intresset för fritidsgårdar minskar med stigande ålder har andelen 15 år och äldre ökat jämfört med tidigare undersökning. Det är fortfarande fler pojkar än flickor som använder fritidsgårdarna som mötesplatser och arenor för olika fritidsaktiviteter. Ungefär 38 procent av besökarna är flickor. Enligt verksamhetsutförarnas bedömning har gruppen flickor ändå ökat något jämfört med tidigare år. Många av besökarna besöker fritidsgårdarna ofta, 55 procent av besökarna anger att de besöker fritidsgården två dagar i veckan eller oftare, vilket är en ökning jämfört med tidigare.

Knappt 40 procent av fritidsgårdsbesökarna anger att de även regelbundet deltar i föreningslivets verksamhet och då främst med olika idrotter. Cirka 17 procent av fritidsgårdsbesökarna deltar också regelbundet i musikskola, teaterkurs eller annan regelbundet återkommande kulturkurs. Såväl andelen föreningsaktiva som deltagandet i musikskola eller kulturkurs har minskat bland de fritidsgårdsaktiva jämfört med föregående undersökning.

79 procent av besökarna anger att de trivs bra eller mycket bra i skolan och ungefär 66 % menar att skolarbetet går mycket eller ganska bra. 10 procent av besökarna anser att de trivs mindre bra i skolan och 29 procent anser att skolarbetet går sådär eller dåligt.

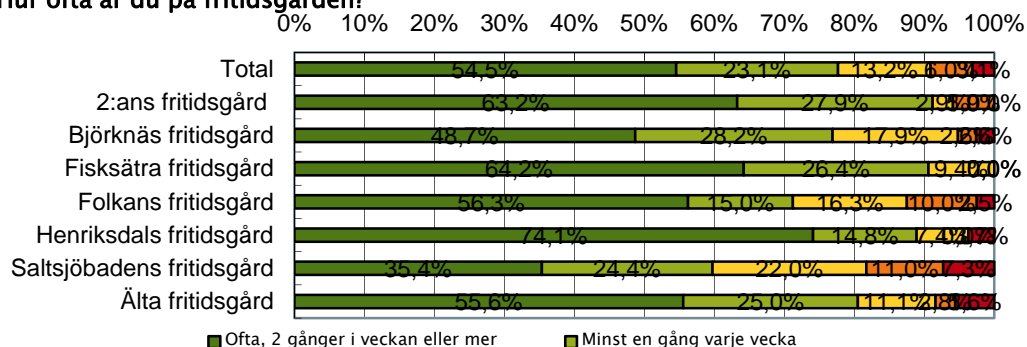
På den öppna frågan om det finns något som är särskilt bra med fritidsgården de besöker nämner en stor andel betydelsen av att ha någonstans att vara där man känner sig välkommen och trygg. Många anger att det är en stor gemenskap och en bra stämning på den fritidsgård de besöker. Ungdomarna svarar också att fritidsledarna fyller en viktig funktion som vuxna med stor förståelse för ungdomarna. Många anger även lokalens betydelse, att fritidsgårdarna är bra ställen med rätt inredning, som är trevliga att vara på. Det är viktigt att lokalerna ligger centralt i kommundelen eller nära ens bostad.

På den öppna frågan om det finns något som behöver förbättras eller förändras så är det flera som önskar att fritidsgårdarna hade mera öppet. Flera nämner också att det saknas material eller utrustning för olika aktiviteter eller att det som finns är gammalt eller trasigt.

Andra önskemål är fler möjligheter till idrottsliga aktiviteter på fritidsgårdarna.

Bild 2.

1. Hur ofta är du på fritidsgården?

Kvalitetskarta

Undersökningen har utgått från en gemensam kvalitetskarta för fritidsgårdsverksamhet och annan öppen fritidsverksamhet för ungdomar som Nackanätverket har arbetat fram gemensamt.

Bild 3. Kvalitetskarta för fritidsgårdar, Nackanätverket 2015

<p>Tillgänglighet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fritidsgården upplevs som en attraktiv mötesplats för ungdomar - Öppettider stämmer med ungdomars behov - Fritidsgården upplevs som en trygg och trevlig miljö - Lokaler och utrustning upplevs som ändamålsenliga - Det är lätt att hitta till fritidsgården - Det är lätt att hitta information om verksamheten - Det finns en varierat och rikt utbud av aktiviteter som ungdomar efterfrågar 	<p>Personalens kompetens</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personalen har pedagogisk kompetens för att utföra sitt uppdrag - Personalen kan instruera och leda aktiviteter - Personalen kan inspirera och stimulera ungdomar till eget engagemang och eget skapande - Personalen kan skapa trygghet och hantera konflikter - Personalen kan väcka intresse för aktiviteter
<p>Personalens bemötande</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personalen ser till att alla besökare känner sig välkomna - Personalen har tid och intresse för att prata med ungdomar - Ungdomarna upplever att ledarna bemöter dem vänligt och respektfullt, de unga blir tagna på allvar - Alla ungdomar blir sedda och bekräftade - Personalen kan vid behov ge stöd och coachning. - Det finns möjlighet för ungdomar att ge personalen förtroenden om de så önskar - Fritidsgården är en arena där unga vågar samtala, delta i diskussioner och ta kontakter 	<p>Ungdomars möjlighet att påverka och vara delaktiga</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personalen är lyhörd för ungdomars önskemål - Ungdomar ges tillfällen till att påverka planering av verksamheten, lokalfrågor och inköp - Ungdomar ges tillfällen att få ta ansvar för material, utrustning och lokaler - Ungdomar ges tillfällen att vara medskapande av verksamhet

Tillgänglighet

I faktorn tillgänglighet vävs åsikter in om öppettider, trivsamma lokaler, möjligheten att bara få vara, möjligheterna att få träffa kompisar och om det finns intressanta aktiviteter som man kan vara med på ihop med var fritidsgårdarna ligger, om det är lätt hitta och ta sig dit och om det är lätt att hitta information som man förstår och tilltalas av.

De flesta ungdomar är nöjda över utbudet på fritidsgårdarna. Dock finns det även några som önskar att det skulle vara öppet mera och att det ska finnas flera aktiviteter att välja på. Öppettiderna är den mest angelägna frågan som också ungdomarna också ger lägst betyg. Öppettiderna styrs av vilka personalresurser som finns och ska även om möjlighet finns

tillgodose ungdomarnas önskemål. Även mysiga och trivsamma lokaler ses som viktigt och bör dessa bör underhållas kontinuerligt. Ungdomarna trivs i stor grad i sina lokaler och ger fritidsgårdslokalerna i Nacka positiva omdömen. I de öppna svaren kan man utläsa att flera även efterlyser större rum på fritidsgårdarna för spontana idrottsliga aktiviteter och även bättre möjligheter till aktiviteter utomhus i direkt anslutning till fritidsgårdslokalerna.

Tabell 4. Hur stämmer detta om denna fritidsgård?

Tillgänglighetsfaktorer	Total	2:ans Forum	Björknäs	Fisksätra	Folkan Orminge	Henriksdal	Saltsjöbaden	Älta
Fritidsgården är öppen när jag vill vara här	4,12	4,62	4,36	4,19	3,84	3,63	4,24	3,53
Tjejer och killar har samma möjligheter på fritidsgården	4,59	4,89	4,92	4,53	4,55	3,93	4,54	4,43
På fritidsgården kan jag ta det lugnt, träffa kompisar och det är okej om man inte vill göra något särskilt	4,59	4,7	4,82	4,6	4,54	4,3	4,65	4,33
Fritidsgårdens lokaler är mysiga och trivsamma	4,49	4,76	4,71	4,55	4,33	4,26	4,51	4,18
På fritidsgården finns det mycket som man kan göra när man vill	4,22	4,63	4,5	4,24	3,89	3,93	4,31	3,85
På fritidsgården kan man vara med på många olika intressanta aktiviteter	4,24	4,62	4,49	4,16	4,01	3,96	4,33	3,91
Det finns tillräckligt med bra utrustning på fritidsgården	4,23	4,6	4,45	4,26	4,05	3,92	4,18	3,94
Reglerna på fritidsgården är bra	4,23	4,76	4,61	4,39	3,62	3,89	4,48	3,61
Jag känner mig trygg när jag är på fritidsgården	4,57	4,79	4,76	4,58	4,43	4,44	4,67	4,09
På fritidsgården kan man ha kul	4,51	4,82	4,82	4,35	4,29	4,2	4,67	4,18

På fritidsgården kan man träffa nya vänner	4,29	4,61	4,79	4,04	4,15	3,81	4,4	3,91
	Total	2:ans Forum	Björknäs	Fisk-sätra	Folkan Orminge	Henriksdal	Saltsjö baden	Älta
På fritidsgården kan man få ett nytt intresse	4,12	4,52	4,45	4,08	3,74	3,67	4,36	3,76
Totalt	4,35	4,69	4,64	4,33	4,12	3,99	4,44	3,98

Tabell 5. Vilka av de alternativ som du betygsatte i den förra frågan känner du är viktigast just för dig? Du får högst välja fyra av alternativen.

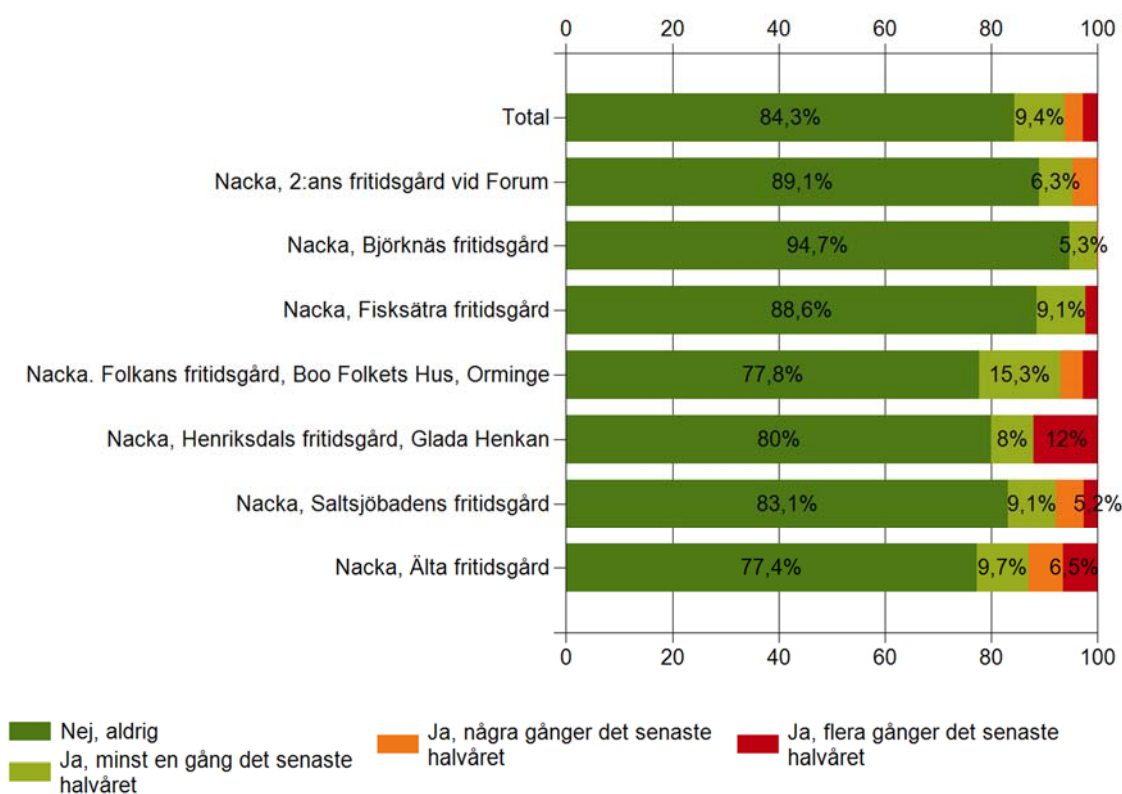
Att tjejer och killar ska ha samma möjligheter på fritidsgården	54,4%
Att fritidsgården ska vara öppen när jag vill vara här	48,5%
Att man ska kunna ta det lugnt, kunna träffa kompisar och det ska vara okej om man inte vill göra något särskilt när man är på fritidsgården	43,2%
Att jag kan känna mig trygg när jag är på fritidsgården	34,0%
Att fritidsgårdens lokaler ska vara mysiga och trivsamma	33,8%
Att man ska kunna ha kul på fritidsgården	29,2%
Att det ska finnas mycket som man kan göra när man vill	22,5%
Att det finns bra regler på fritidsgården	21,4%
Att man ska kunna träffa nya vänner på fritidsgården	15,5%
Att det finns tillräckligt med bra utrustning på fritidsgården	12,6%
Att man ska kunna vara med på många olika intressanta aktiviteter	9,7%
Att man ska kunna hitta ett nytt intresse på fritidsgården	7,2%

Trygghet

I undersökningen har ungdomarna även fått svara på om de varit rädda någon gång när det varit på fritidsgården eller direkt utanför. Ungdomarna har även fått svara på om de tyckt att det någon gång varit obehagligt att vara på fritidsgården eller direkt utanför. 84 procent av ungdomarna som besöker fritidsgårdarna har aldrig varit rädda och lika hög andel ungdomar har aldrig tyckt att det varit obehagligt. Vid tre av fritidsgårdarna finns det ungdomar som vid enstaka tillfällen varit rädda eller tyckt att det varit obehagligt, Älta, Henriksdal och Folkans fritidsgårdar.

Bild 4.

10. Tycker du att det någon gång varit obehagligt att vara på den här fritidsgården eller utanför?

Personalens bemötande och kompetens

I bemötandefaktorn har vi tittat på hur ungdomar upplever mötet med personalen. Fritidsledarnas roll ska vara att lyssna, stödja och välkomna ungdomarna, så att det uppstår positiva relationer. Fritidsledarna ska ha en genomtänkt pedagogisk arbetsform och värdegrund som ska främja att alla upplever trivsel, trygghet och gemenskap. I faktorn kompetens handlar det om att personalen har den formella och sociala kompetensen som krävs för att vara en bra fritidsledare. Det handlar även om att ha en bra stämning fritidsledare emellan.

Tabell 6. Betyg på fritidsledarnas bemötande och kompetens

Bemötande och kompetensfaktorer	Total	2:ans Forum	Björk näs	Fisk-sätra	Folkan Orminge	Henrik-sdal	Saltsjö-baden	Älta
Jag känner mig välkommen på fritidsgården	4,65	4,78	4,84	4,62	4,58	4,44	4,77	4,25
Bemötande och kompetensfaktorer	Total	2:ans Forum	Björk näs	Fisk-sätra	Folkan Orminge	Henriks-dal	Saltsjö-baden	Älta
Fritidsledarna lyssnar på mig och tar mig på allvar	4,51	4,79	4,7	4,55	4,36	3,93	4,64	4,18
Fritidsledarna bryr sig om mig och hur jag mår	4,51	4,77	4,77	4,59	4,37	4,15	4,62	3,97
Fritidsledarna är duktiga på att hålla i olika aktiviteter	4,38	4,65	4,7	4,35	4,12	3,89	4,59	4,03
Fritidsledarna agerar vid bråk, mobbning och trakasserier.	4,51	4,76	4,76	4,59	4,41	3,81	4,56	4,26
Fritidsledarna inspirerar mig till att göra olika aktiviteter	4,16	4,52	4,62	4,08	3,88	3,48	4,36	3,77
Totalt	4,45	4,71	4,73	4,47	4,29	3,95	4,59	4,08

Tabell 7. Vad är viktigt när det gäller bemötande och kompetens

Att jag ska känna mig välkommen på fritidsgården	73,4%
Att fritidsledarna ska lyssna på mig och ta mig på allvar	50,5%
Att fritidsledarna ska bry sig om mig och hur jag mår	49,2%
Att fritidsledarna ska agera vid bråk, mobbning och trakasserier	46,4%
Att fritidsledarna ska vara duktiga på att hålla i olika aktiviteter	18,4%
Att fritidsledarna ska inspirera mig till att göra olika aktiviteter	11,3%

Inflytande och delaktighet

I kvalitetsfaktorn om inflytande och delaktighet har vi tittat på upplevelsen av möjligheter till att påverka och vara medskapande av verksamheten. Fritidsledarna ska stödja, inspirera och stimulera ungdomarnas eget engagemang. Detta är det område som ungdomarna bedömer som sämst.

På tre av sju fritidsgårdar värderar ungdomarna att de ges möjlighet till inflytande och delaktighet, medan de på övriga fyra gårdar är ett angeläget förbättringsområde.

Tabell 8. Betyg på möjligheter om delaktighet och inflytande

Delaktighets- och inflytandefaktorer	Total	2:ans Forum	Björk näs	Fisk sätra	Folkan Orminge	Henriks dal	Saltsjö baden	Älta
Jag får vara med och ta ansvar på fritidsgården	4,11	4,28	4,51	4,11	3,86	3,52	4,35	3,69
Jag kan hjälpa till i fiket, fixa saker åt fritidsgården eller vara med och ordna aktiviteter, fester och annat som händer	4,17	4,41	4,68	4,02	3,77	3,96	4,3	4,03
När vi ungdomar kommer med förslag till aktiviteter blir de av	4,08	4,36	4,29	4,02	3,7	3,71	4,38	3,77
Jag kan vara med och bestämma om vad som ska hända på fritidsgården	4,17	4,38	4,69	3,81	4,01	3,67	4,38	3,83
Jag kan vara med och bestämma om hur det ska se ut på fritidsgården och vad som ska köpas in	3,97	4,22	4,32	3,8	3,7	3,58	4,16	3,76
Totalt	4,1	4,33	4,5	3,95	3,81	3,69	4,32	3,82

Tabell 9. Vad är viktigt när det gäller delaktig och inflytande

Att jag ska kunna få vara med och ta ansvar på fritidsgården	47,9%
Att aktiviteter ska bli av när vi ungdomar kommer med förslag till aktiviteter	47,0%
Att jag ska få kunna hjälpa till i fiket, fixa saker åt fritidsgården eller vara med och ordna aktiviteter, fester och annat som händer	33,0%
Att jag ska kunna få vara med och bestämma om vad som ska hända på fritidsgården	29,5%
Att jag ska kunna få vara med och bestämma om hur det ska se ut på fritidsgården och vad som ska köpas in	18,9%

Barnkonventionen uttrycker barns rätt att bli lyssnade på och att få sina åsikter seriöst värderade. I konventionen kan man utläsa att vuxna inte bara ska ha ett barnperspektiv utan även aktivt ta del av barnens perspektiv. I de nationella folkhälsomålen kan man läsa att upplevelsen av att få vara delaktig i olika sammanhang och ha inflytande är en av de mest grundläggande förutsättningarna för en god hälsa.

I den nationella ungdomspolitikens anges att det är önskvärt att kommuner arbetar på olika sätt för att öka ungdomars möjligheter till inflytande och delaktighet. Ett av de områden som nämns särskilt där unga kan få utrymme för att utveckla ett eget engagemang och ansvarstagande är fritidsområdet. Traditionellt har föreningsliv, ungdomsorganisationer och andra mötesplatser på fritidens arena gett ungdomar erfarenheter av ledarskap, förtroendeuppdrag och demokratiska arbetsformer.

Tidigare nationella studier om fritidsvanor visar dock att ungdomars delaktighet och inflytande inom fritidens område och skapande av fritidsaktiviteter för andra generellt sett har minskat under en längre tidsperiod.

Även i fritidsgårdarnas uppdrag ingår att främja ungas eget engagemang och ansvarstagande.

I undersökningen har ungdomarna även fått svara på om de vill vara med och påverka, om de vill vara med och ordna aktiviteter för andra och om de upplever att de påverkat eller om du har varit delaktiga i att ordna aktiviteter för andra eller ta ansvar för verksamheten i någon form. Närmare 79 % av ungdomarna vill vara med och påverka och 68 % vill vara med och ordna olika aktiviteter. Ändå är det endast knappt 40 % som upplever att de varit med och bestämt något vid minst två tillfällen under det senaste halvåret och 36 % svarar att de aldrig haft möjlighet att påverka något. Ungefär 35 % av ungdomarna har det senaste halvåret varit med och fixat och jobbat på någon aktivitet, fest, tävling, arbetat i fritidsgårdens café eller liknande medan 45 % av besökarna aldrig varit delaktiga i verksamheten. Resultatet skiljer sig mellan gårdarna, där de mest delaktiga ungdomarna finns på Henriksdals fritidsgård.

Varför besöker ungdomar fritidsgårdar i Nacka?

Skälen till varför man väljer att vistas på en fritidsgård varierar mellan områden och fritidsgårdar. Gemensamt för alla är att mysiga och trivsamma lokaler är viktigt. Även att ha en plats där det är tillåtet att bara vara och göra inget särskilt, att ha kul och att få vara tillsammans med kompisar är ett viktigt motiv för att vistas på fritidsgård.

På vissa fritidsgårdar, Henriksdal, Björknäs och Saltsjöbaden har lokalerna, de olika rummen och dess utrustning en särskilt viktig betydelse för dess besökare. På Folkans fritidsgård har ledarna en särskilt viktig betydelse för dess besökare. På Fisksätra fritidsgård är det särskilt viktigt med att man kan få hjälp med läxläsning.

Tabell 10. Varför besöker ungdomar fritidsgårdar i Nacka

Motiv för att besöka fritidsgård	Total	2:ans Forum	Björknäs	Fisksätra	Folkans Orminge	Henriksdal	Saltsjöbaden	Älta
För att det är mysigt här	55,40%	58,50%	55,30%	52,20%	58,10%	56%	58,20%	40,60%
För att ta det lugnt och hänga här	55,20%	60%	68,40%	54,30%	45,90%	48%	54,40%	59,40%
För att träffa kompisar	54,60%	66,20%	63,20%	56,50%	43,20%	44%	55,70%	50%
För att det är kul här	43,50%	56,90%	42,10%	37%	41,90%	48%	43%	28,10%
	Total	2:ans Forum	Björknäs	Fisksätra	Folkans Orminge	Henriksdal	Saltsjöbaden	Älta
För att många andra som jag känner är här	29,20%	30,80%	28,90%	23,90%	21,60%	44%	34,20%	28,10%
För att använda gårdens prylar och rum	24,20%	29,20%	34,20%	17,40%	17,60%	32%	20,30%	31,30%
För att träffa fritidsledare	22,30%	16,90%	21,10%	19,60%	29,70%	16%	24,10%	21,90%
För att träna och bli bättre på något	22%	30,80%	23,70%	28,30%	13,50%	12%	20,30%	25%
För att vara med på olika aktiviteter och grupper	21,40%	24,60%	21,10%	28,30%	14,90%	32%	17,70%	21,90%
För att få hjälp med läxor och skolarbete	20,30%	18,50%	7,90%	43,50%	17,60%	36%	8,90%	28,10%
För att lära mig något	17,30%	18,50%	15,80%	23,90%	12,20%	12%	20,30%	15,60%

För att träffa nya vänner	17%	30,80%	28,90%	8,70%	14,90%	0%	16,50%	6,30%
För att hitta ett nytt intresse	16,70%	10,80%	18,40%	19,60%	16,20%	16%	19%	18,80%
För att slippa vara ensam	14,50%	12,30%	21,10%	10,90%	12,20%	20%	13,90%	18,80%
För att slippa vara utomhus	13,10%	4,60%	2,60%	13%	24,30%	12%	11,40%	21,90%
För att man ändå går förbi här	8,10%	12,30%	7,90%	4,30%	8,10%	16%	2,50%	12,50%
Andra orsaker, skriv vilka	7,80%	12,30%	15,80%	0%	4,10%	8%	10,10%	3,10%
För att jag inte ska strula ute på stan	7,20%	4,60%	2,60%	8,70%	12,20%	4%	7,60%	6,30%
För att mina föräldrar vill det	3,60%	3,10%	0%	4,30%	5,40%	4%	2,50%	6,30%

När borde fritidsgårdarna vara öppna

I undersökningen har ungdomarna fått svara på hur ofta de tror att de kommer besöka sin fritidsgård framöver och vilka tre dagar de tycker det är viktigast att fritidsgården är öppen. De har också fått ange vilken del av dagen som det är viktigast att fritidsgården håller öppet.

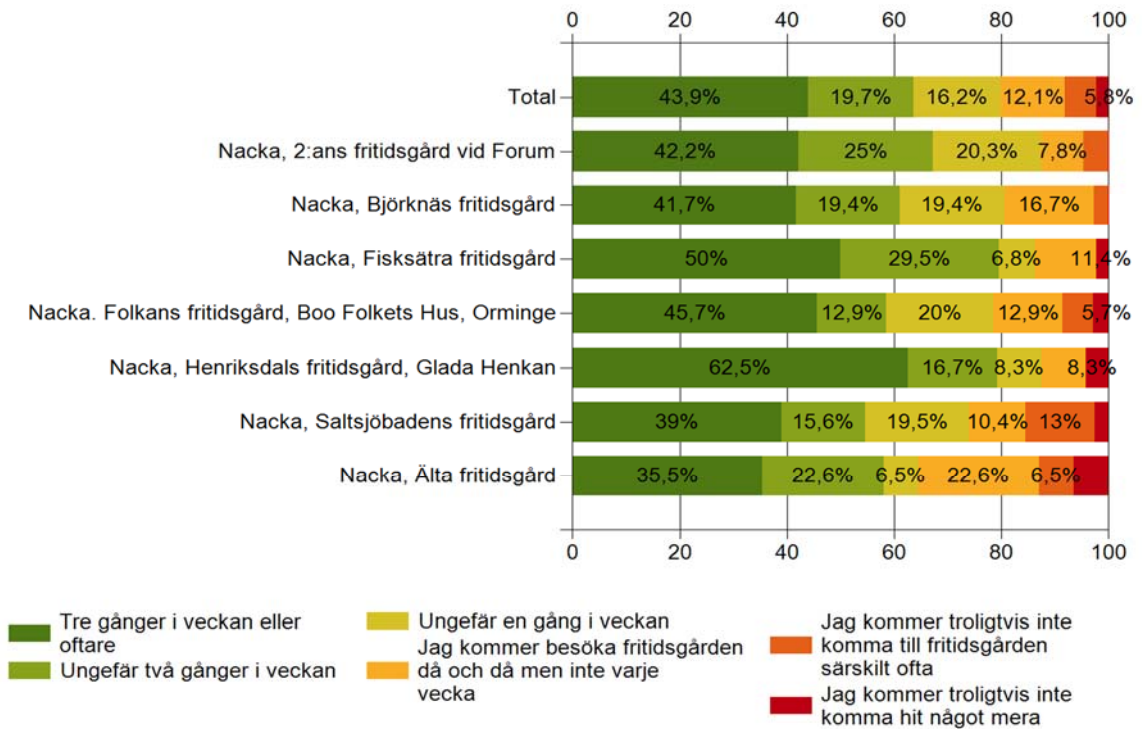
På Fisksätra och Henriksdals fritidsgårdar är andelen som besöker fritidsgårdar 2 till 3 gånger i veckan högst, medan Folkan, Saltsjöbaden och Björknäs har högst andel av besökare som kommer högst en gång i veckan.

På Björknäs, Folkans och 2:ans fritidsgårdar är det viktigt med en verksamhet redan tidigt på eftermiddagen medan endast är 9 procent som efterfrågar eftermiddagsöppet i Fisksätra. Björknäs och 2:an är även de fritidsgårdar där man i minst omfattning efterfrågar öppet efter 20.30. Störst efterfrågan på kvällsöppet är det på Fisksätra och Henriksdals fritidsgårdar.

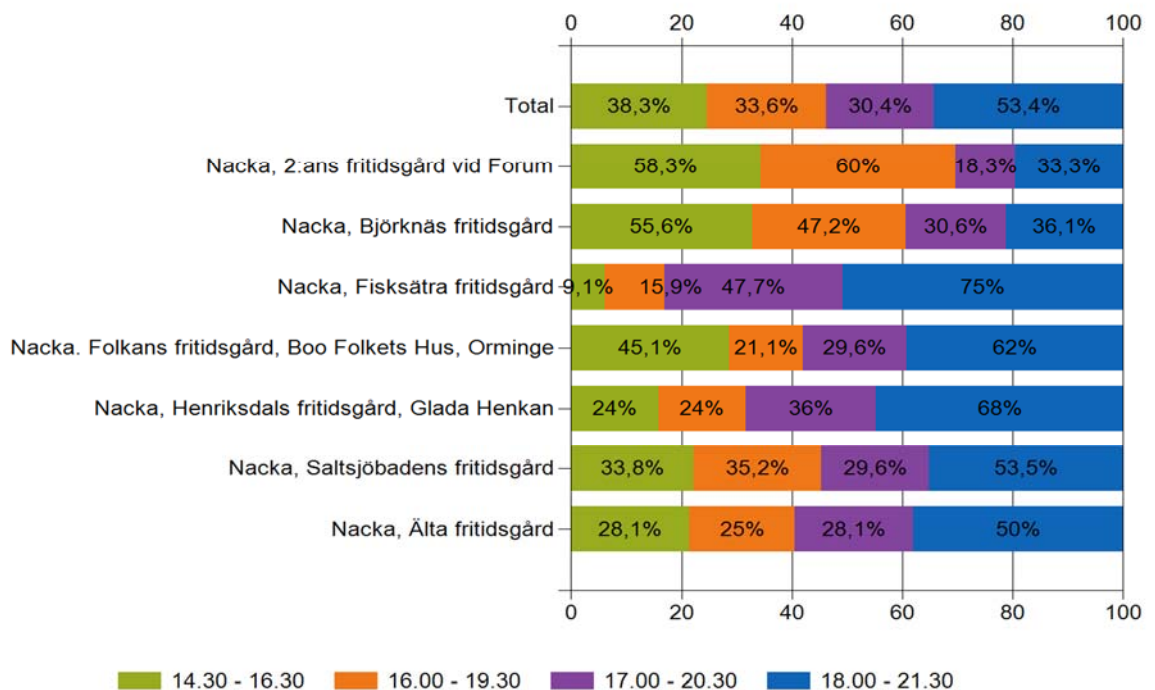
På alla fritidsgårdar är fredagar den dag som ungdomarna säger är viktigast att ha öppet. Därefter föredrar ungdomarna måndagar och onsdagar som sina fritidsgårdsdagar. Tisdagar är den dag då verksamheten efterfrågas minst. Efterfrågan av helgverksamhet är störst på Älta, Henriksdals, Fisksätra och Folkans fritidsgårdar.

Bild 5

18. Hur ofta tror du att du kommer gå på fritidsgården de närmaste månaderna?

20. Vilka tider på dagen tycker du att fritidsgården borde ha öppet? Välj ett eller högst två pass som du vill gå på fritidsgården. Välj det eller de pass som du tycker är viktigast att gården har öppet.

Analys och slutsatser

Fritidsnämnden har beslutat om riktlinjer med en beskrivning av uppdraget, där nämnden även satt upp ett antal mål för verksamheten. Fritidsgårdarna ska välkomna alla ungdomar och det ska vara enkelt att besöka verksamheten. Man behöver inte tillhöra en viss förening eller ideologi för att gå på fritidsgård. Man ska kunna komma till en fritidsgård när man själv vill och delta i de aktiviteter man själv önskar. Det ska finnas ett brett och varierat utbud av aktiviteter och program. Det ska inte finnas några krav på regelbunden närvaro, prestationer eller konsumtion. Verksamheten är frivillig, öppen och de som besöker den ska känna sig trygga när de besöker en fritidsgård.

Denna undersökning visar vad de som redan är aktiva besökare på fritidsgårdarna anser om den fritidsgård som de valt att vistas på. Undersökningen svarar alltså inte på vad ungdomar som inte besöker fritidsgårdarna anser om fritidsgårdarna, eller vad som kan behövas för att nå och intressera ytterligare ungdomar som inte besöker fritidsgårdarna idag, men som kan ha behov av en öppen fritidsverksamhet och en mötesplats. För att få kunskap om det behöver andra undersökningar genomföras. Denna undersökning svarar inte heller på vilka behov av fritidsgårdar det finns bland grupper som inte redan är besökare. Undersökningen svarar alltså enbart på hur pass nöjda de som deltar är med verksamheten

Resultatet av undersökningen visar att de mål som fritidsnämnden fastställt för fritidsgårdarna i stort sett uppnås. Överlag är de ungdomar som besöker fritidsgårdar i Nacka nöjda med verksamheten, även om de också finns det som kan utvecklas och förbättras. Ungdomarna ser sina fritidsgårdar som angelägna mötesplatser där framför allt att få vara med kompisar i en trygg och attraktiv miljö, tillgång till mysiga och trivsamma lokaler och möjligheten till att delta i olika aktiviteter utan att behöva anmäla sig i förväg eller delta regelbundet är centralt.

Hur verksamheten kan utvecklas för att göra det möjligt för fler att få vara delaktiga i skapandet av verksamhet och få ett större inflytande över verksamheten är det mest angelägna förbättringsområdet. Tre av sju fritidsgårdar har även en något mindre andel nöjda besökande ungdomar generellt sett än vad som anges i målen. Vad detta beror på måste analyseras ytterligare.

Uppföljning av mål om effektivt resursutnyttjande och antal besökare har redovisats för fritidsnämnden den 12 mars 2015.

Utifrån resultatet i undersökningen kommer respektive utförare att få i uppgift att under hösten 2015 identifiera ett antal förbättringsområden och utifrån dessa upprätta handlingsplaner med konkreta åtgärder. Utförarna ska också identifiera sina starka sidor och redovisa hur de avser att säkerställa att dessa kommer upprätthållas. Till detta arbete kan utförarna även koppla tidigare sammanställningar av antal besökare och de behov verksamheten bör kunna möta hos unga som efterfrågar öppen fritidsverksamhet och mötesplatser, men som inte är fritidsgårdsbesökare idag.

Åtgärder ska sedan genomföras senast under 2016 och en ny fritidsgårdsundersökning kommer sedan att genomföras under våren 2017, som en uppföljning av åtgärderna.

Nacka kommun kommer även att på olika vis arbeta med att få in synpunkter och behov av öppen verksamhet från grupper som inte är aktiva fritidsgårdsbesökare.

kultur- och fritidsenheten

Thomas Sass
utvecklingsledare